

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

استاد : نعمت الله مقصودی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

با توجه به لزوم تغییر و بهروزآوری منابع آموزشی در نظام آموزش و پرورش و به منظور تسهیل آموزش زبان عربی در مقطع متوسطه و کاربردی نمودن آن، گروه تألیف کتاب درسی عربی به تدوین کتابی جدید اقدام کرد که بتواند با محوریت مهارت‌های زبانی و تمرکز بیشتر بر روی فهم متون عربی و مکالمه آن، دانش‌آموزان پایه متوسطه اول و دوم را در راه رسیدن به این هدف باری رساند.

مولف این سطور نیز در این نوشتار سعی دارد تا با توجه به همین اهداف و با بیانی ساده و قابل فهم برای دانش‌آموز، موضوعات مطرح شده در کتاب عربی یازدهم را به دانش‌آموزان عزیز ارائه دهد.

در این نوشتار قصد داریم به دو حوزه گرامر و واژه‌آموزی در متن پردازیم. بنابراین در هر درس، ابتدا واژه‌های مهم آن درس شرح می‌دهیم و نکات مربوط به هر یک در در جدولی که در ابتدای هر درس قرار داده شده، می‌آوریم. سپس به گرامر مربوطه خواهیم پرداخت؛ زیرا بر این باوریم که این قواعد در مرحله ترجمه جملات به کار گرفته می‌شوند. در پایان نیز «خلاصه یا چکیده»‌ای از مطالب ارائه شده را بیان کرده و پس از آن، در قالب «اختیار نفسک: خودآزمایی» مورد ارزیابی قرار می‌دهیم تا میزان و کیفیت آموخته‌های دانش‌آموز سنجیده شود.

در پایان، امیدوارم که این جزو نیز مورد توجه و استفاده دانش‌آموزان و همه علاقهمندان به فرآگیری زبان عربی قرار گیرد.

نعمت الله مقصودی

دکتری زبان و ادبیات عربی

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس الأول: من آیات الأخلاق: از نشانه‌های اخلاق

شرح المفردات (توضیح کلمات)

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
نباید مسخره کنند	فعل - ثلاثی مجرد	لا یسخرُ
شاید	فعل (غیرقابل تغییر)	عسى
که باشند	فعل (ناقصه) ^۱	أَنْ يَكُونُوا
که باشند (سوم شخص جمع مونث)	فعل (ناقصه)	أَنْ يَكُنُّ
عیب جویی نکنید	فعل نحی - ثلاثی مجرد	لا تلمزوا
به یکدیگر لقب زشت ندهید	فعل نحی - ثلاثی مزید	لا تتابزوا
چه بد است (فعل ذم: سرزنش)	فعل (غیرقابل تغییر)	بسَ
آلودگی به گناه	اسم (مصدر)	الفسق
تویه نکرد (در متن درس: تویه نکند)	فعل مضارع - ثلاثی مجرد	لُمْ يَتَبَّعُ
گناه (متراffد: ذنب، جرمیة، خطیعه، چنایح)	اسم	إِثْمٌ
جاسوسی نکنید (مصدر آن: تجسس)	فعل نحی - ثلاثی مزید	لا تجسسوا
غیبت نکند	فعل نحی - ثلاثی مجرد	لا يغتَبُ
یکی از شما	اسم (مضاف)	بعضكم
گوشت	اسم	لحْم
مرده	اسم (صفت)	مَيْت
ناپسند دانستید (در متن درس: نفرت دارید)	فعل ماضی - ثلاثی مجرد	كَرْهْتُمْ
از خدا پروا کنید (بتسیید)	فعل امر - ثلاثی مزید	اتَّقُوا
بسیار تویه پذیر	اسم (مبالغه، بر وزن فعال)	تَوَّاب
گاهی	حرف (تقلیل)	فَدْ
خودپسندی (متراffد: تکبیر)	اسم (مصدر)	الْعَجْبُ
پنهان	اسم (صفت)	خَفْيَةٌ

^۱ - در درس‌های آینده با «أفعال ناقصه» و معانی آنها آشنا خواهید شد.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

که عیب جویی کنی (مضارع التزامی)	فعل مضارع	أن تَعِيبَ
لقب ندهید	فعل نهی	لا تُلْقِبُوا
حرام نمود	فعل ماضی (ثلاثی مزید)	حُرِّمَ
مسخره کردن	اسم (مصدر ثلاثی مزید)	الاستهزاء
نامیدن	اسم (مصدر ثلاثی مزید)	تسمية
رسواسازی	اسم (مصدر ثلاثی مجرد)	فَضْحٌ
گناهان بزرگ	اسم (جمع مکسر: كبيرة)	كبائر
ارتباط برقرار کردن با یکدیگر	اسم (مصدر ثلاثی مزید)	التواصل

اعلموا إِعْلَمُوا اِسْمُ التَّفْضِيلِ وَ اِسْمُ الْمَكَانِ

۱. اسم تفضیل

«اسم تفضیل» یکی دیگر از اسمهایی است که از « فعل » ساخته می‌شود. این اسم با هدف مقایسه بین دو چیز و بیان مفهوم برتری یکی نسبت به دیگری به کار می‌رود. این اسم در زبان عربی بر دو وزن «أَفْعَلُ» و «فُعلی» دیده می‌شود:

مانند: أَفْضَلُ، أَعْلَمُ، أَجْلَمُ، أَكْبَرُ، أَصْغَرُ... / كُبُرِي، صُغُرِي، عُظُمِي، فُضُلِي....

اگر این اسم با حرف «من» به کار رود، معنای «صفت برتر» می‌دهد. مانند:

هو أَفْضَلُ مِنَ الْآخَرِينَ: او از دیگران برتر است.

أَنْتَ أَعْلَمُ مِنِّي: تو از من داناتر هستی.

اگر این اسم به اسمی (فرد یا جمع) اضافه شود، معادل «صفت عالی» است. مانند:

آسیا أَكْبَرُ قَارَةٍ فِي الْعَالَمِ: آسیا بزرگ‌ترین قاره در جهان است.

روسیا أَكْبَرُ الْبَلَادِ فِي الْعَالَمِ: روسیه بزرگ‌ترین کشور در جهان است.

نکته ۱: گاهی از اوقات، اسم تفضیل به «الف» یا به یک «حرف مشدّد» ختم می‌شود. مانند:

جبل دماوند أَعْلَى جَبَلٍ فِي إِيَّران: کوه دماوند بلندترین کوه در ایران است.

أَحَبُّ النَّاسِ أَنْفُعَهُمْ لِلَاخَرِينَ: محبوب‌ترین مردم سودمندترینشان نسبت به دیگران است.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

نکته ۲: برخی اسامی با هدف بیان رنگ نیز بر همین وزن «أفعال» به کار می‌روند که در این صورت اسم تفضیل نیستند. مانند: أخضر (سبز)، أحمر (قرمز)، أزرق (آب)....

نکته ۳: دو کلمه «**خَيْرٌ**» و «**شَرٌّ**» در اصل بر همین وزن (أفعال: أَخْيَرُ - أَشَرُّ) بوده‌اند که (همزه) آن بر اثر کثرت استعمال حذف شده است. مانند:

(تفکر ساعتة خَيْرٌ من عبادة سبعين سنة: يك ساعت اندیشیدن بحتر از هفتاد سال عبادت است)

(شَرٌّ الناس من لا يعتقد الأمانة: بدترین مردم کسی است که پاییند به امانت نباشد)

نکته ۴: مونث «أفعال» بر وزن «فُعلی» به کار می‌رود. مانند: كُبْرِي، صُغْرِي، فُضْلِي،....

زینب الکبری: زینب بزرگ‌تر ، فاطمة الصغری: فاطمه کوچک‌تر

اما اسم تفضیل در مقام مقایسه بین دو اسم مونث غالباً بر وزن «أفعال» مورد استفاده قرار می‌گیرد. مانند:
زینب أَكْبَرُ مِنْ فاطمة: زینب از فاطمه بزرگ‌تر است.

نکته ۵: اسم تفضیل غالباً به صورت مکسر و بر وزن «مَفْعِل» جمع بسته می‌شود. مانند:

أَفْضَلُ ← أَفْضِلُ، أَرْذَلُ ← أَرْذِلُ، أَكْبَرُ ← أَكْبِرُ، أَعْظَمُ ← أَعْظِمُ....

إذا ملك الأَرَادُلُ هَلِكَ الأَفَاضُلُ: آن‌هنگام که فرومایگان به قدرت برستد، دانایان از بین می‌روند.

۲. اسم مکان: یکی دیگر از کلماتی است که از فعل ساخته می‌شود. این اسم در زبان عربی غالباً بر وزن «مَفْعِل» و در برخی موارد بر وزن «مَفْعِلَة» و «مَفْعَلَةً» است.

«مَفْعِل» ← مَطْبَخ: آشپرخانه، مَلْعَب: ورزشگاه، مَصْنَع: کارخانه، مَطْعَم: رستوران...

«مَفْعِل» ← مَنْزِل: خانه، مَحْمِل: کجاوه، مَغْرِب: محل غروب، مَشْرِق: محل طلوع...

«مَفْعَلَةً» ← مدرسه، مَكَتَبَة: کتابخانه، مَطَبَّعَة: چاپخانه....

اسم مکان هم غالباً به صورت مکسر و بر وزن «مَفْاعِل» جمع بسته می‌شود. مانند:

مَكَتبَة (مکاتب)، مَطَبَّعَة (مطابع)، مدرسه (مدارس) مصنوع (مصنوع)، مَلْعَب (ملعب)...

خلاصه درس

۱. اسم تفضیل برای مقایسه دو چیز و بیان برتری یکی بر دیگری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲. اسم تفضیل برای مذکور بر وزن «أَفْعُل» و برای مونث بر وزن «فُعلی» است.

۳. اسم تفضیل با حرف جر «مِنْ» معادل صفت بوتر و در صورت اضافه شدن به اسم دیگر (مفرد یا جمع) به معنای صفت عالی در زبان فارسی است.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

۴. اسم تفضیل در مقام مقایسه بین دو اسم مونث غالباً بر وزن «أفعل» مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۵. اسم تفضیل غالباً به صورت جمع مکسر و بر وزن «أفاعِل» به کار می‌رود.
۶. اسم مکان در زبان عربی بر یکی از سه وزن «مَفْعَل»، «مَفْعُل» و «مَفْعَلَة» است.
۷. اسم مکان بر وزن «مَفَاعِل» جمع بسته می‌شود.

اختبر نفسك

عيّن في العبارات التالية اسم التفضيل و اسم المكان، ثم قُم بترجمة العبارات.

۱. عداوة العاقل خير من صدقة الجاهل.
۲. رجاء، أعطني قميصاً أرخص.
۳. اشتريت سروالاً أبیض من متجر صديقي.
۴. مكتبة جامعة طهران أغنى مكتبة في إيران.
۵. أكلت الغداء في أفضل مطعم المدينة.

برای بازدید از سایت همکلاسی (Hamkelasi.ir) روی همین کادر کلیک کنید

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

استاد : نعمت الله مقصودی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس الثاني: في محضر المعلم: در حضور معلم

شرح المفردات (توضیح کلمات)

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
زنگ درسی (متراffد: جزء، قسم)	اسم	الحصة
اخلال گر (متراffد: مخلل)	اسم فاعل	مشاغب
ضرر می‌رساند	فعل مضارع - ثلاثی مجرد	يضرُّ
رفتار (متراffد: عمل، تصرف)	اسم	سلوك
روی برمی‌گرداند	فعل مضارع - ثلاثی مزید	يلتفتُ
یک بار (متراffد: أحياناً، مرّة)	اسم	تارةً
آهسته سخن می‌گوید	فعل مضارع - ثلاثی مجرد	يهمسُ
تحته سیاه (متراffد: اللوحة)	اسم	السبورة
مج گیری	اسم - مصدر ثلاثی مزید	تعنّتاً
آگاه می‌شود	فعل مضارع - ثلاثی مزید	يتتبّه
روبرگرداندن	اسم - مصدر ثلاثی مزید	الالتفات
بزرگداشت (متراffد: التكريم)	اسم - مصدر ثلاثی مزید	التبجيل
نژدیک بود	فعل ماضی (بيانگر نزدیکی وقوع فعل)	قاد
گران‌قدرتر	اسم تفضیل	أجلَّ
جان‌ها (منظور: انسان‌ها)	اسم - جمع مکسر (نفس)	أنفس

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

اعلَمُوا

أَسْلُوبُ الشَّرْطِ وَ أَدَوَاتُهُ

اسلوب شرط و کلماتش

اسلوب شرط: به جمله‌ای گفته می‌شود که بهوسیله آن، انجام یا تحقیق کاری را وابسته (مشروط) به کاری دیگر می‌دانیم. برای چنین هدفی از کلماتی (اسم-حرف) به نام ادوات (کلمات) شرط کمک می‌گیریم. ادوات شرط عبارتند از:

ترجمه	ادوات شرط
اگر	حرف شرط «إن»
هر که	اسم شرط «من»
هر چه	اسم شرط «ما»

ادوات شرط در جملات، بر روی دو فعل تأثیر می‌گذارند؛ به فعل اول که شرط تحقق فعلی دیگر است، فعل شرط و به فعل دوم که جواب و نتیجه انجام فعل قبلی است، جواب شرط می‌گویند. این ادوات در معنا و گاهی هم در لفظ فعل و جواب شرط تأثیر می‌گذارند. این تأثیرات به این شکل ملاحظه می‌گردد:

أ) معنا: فعل شرط (ماضی ساده یا مضارع إخباری) به مضارع التزامی و جواب شرط (ماضی ساده یا مضارع إخباری) به مضارع التزامی ترجیح می‌شود. مثال:

اگر در کارهایت تلاش کنی در آنها موفق می‌شوی

إِنْ اجْتَهَدْتَ فِي أَعْمَالِكَ نَجْحَتَ فِيهَا

إِنْ بَحْتَهْدُ فِي أَعْمَالِكَ تَنْجُحَ فِيهَا:

ب) ساختار: در صورتی که هر کدام از این دو فعل، مضارع باشند به این ترتیب تغییر می‌یابند:

علامت ضمه (ـ) به (ـ) تبدیل و علامت «ن» در آخر فعل مضارع (به جز صیغه سوم شخص جمع) حذف می‌گردد.

- مَنْ يُخَاطِلْ كَثِيرًا يَصِلُ إِلَى هَدْفِهِ: هر که بسیار تلاش کند به هدفش می‌رسد.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

- ما تررعوا في الدنيا تحصدوا في الآخرة: هر چه در دنیا بکارید در آخرت برداشت می کنید.

- إِنْ تَفَكَّرْ في أَعْمَالَكَ تَنْجُحْ فِيهَا: اگر در کارهایت بیاندیشی در آنها موفق می شوی.

نکته ۱: گاهی جواب شرط به شکل جمله اسمیه هم می آید. مثال:

مَنْ يَتَفَكَّرْ في عاقبة الأمور فهو ناجح: هر که در فرجام کارها بیاندیشید موفق می گردد.

نکته ۲: حرف «إذا» اگر برای بیان انجام مشروط کاری در زمانی خاص مورد استفاده قرار بگیرد، یکی از ادوات شرط و به معنای (هر گاه) است. مثال: إِذَا فَكَرْتَ قَبْلَ الْكَلَامَ قَلْتَ أَخْطَأُكَ: هرگاه قبل از سخن گفتن بیاندیشی اشتباهات کم می شود.

ولی اگر به منظور بیان انجام مشروط یک مورد استفاده قرار نگیرد، فقط یک قید زمان و به معنای (زمانی، هنگامی که) است. مثال:

إِذَا رَجَعْتُ إِلَى الْبَيْتِ كُنْتَ قدْ أَذْيَتْ واجباتك المدرسية: هنگامی که به خانه برگشتم تکالیف مدرسه‌هات را انجام داده بودی.

خلاصه درس

۱. ادوات شرط کلماتی هستند که برای بیان انجام یا تحقیق مشروط کاری استفاده می شوند.

۲. ادوات شرط شامل حرف شرط «إن» و دو اسم شرط «من» و «ما» می شود.

۳. ادوات شرط قبل از دو فعل (مضارع - ماضی) قرار می گیرند؛ به فعل اول «فعل شرط» و به دومی «جواب شرط» می گویند.

۴. ادوات شرط غالباً موجب تغییر در فعل مضارع (به جز سوم شخص جمع مونث) می شوند. به این شکل که: علامت ضمه (ـ) به (ـ) تبدیل و علامت «ن» در آخر فعل مضارع (به جز صیغه سوم شخص جمع) حذف می گردد.

۵. فعل شرط (چه مضارع باشد و چه ماضی)، غالباً به صورت مضارع التزامی و جواب شرط به شکل مضارع إخباری ترجمه می گردد.

۶. حرف «إذا» به دو شکل دیده می شود: ۱- قید زمان (هنگامی که) ۲- ادات شرط (هر گاه)

اختیر نفسک: میز فعل الشرط وجوابه في العبارة التالية ثم ترجمها.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

۱ - مَنْ لَا يَسْتَمِعُ إِلَى الْدِرْسِ جَيِّدًا يُرْسِبُ فِي الْامْتِحَانِ.

۲ - إِنْ تُطَالِعُوا كِتَابَ «مُنْيَةَ الْمَرِيدِ» يُسَاعِدُكُمْ فِي كِتَابَةِ الْإِنْشَاءِ.

۳ - إِنْ تَقْرَأُ إِنْشَاءَكَ أَمَامَ الطَّلَابِ فَسُوفَ يَتَبَيَّنُ زَمِيلُكَ الْمُشَاغِبُ.

۴ - مَا تَرَرَعَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَحَصُّدُهَا فِي الْآخِرَةِ.

الدرس الثالث: عجائب الأشجار: شَكْفَتَيْ هَائِيْ دَرْخَتَانِ

شرح المفردات:

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
اثبات می کند	فعل مضارع - ثلثی مزید	ثُبِّثُ
توصیف می کنیم	فعل مضارع از (وَصَفَ)	نَصِّفُ
ویژگی ها (جمع کلمه: مواصفة)	اسم جمع مونث سالم	مُوَاصِفَاتٌ
خلفه کننده	اسم فاعل	الخَانِقَةُ
آرام	اسم فاعل (اینجا به معنی صفت)	الْهَادِئُ
مغر (جمع آن: أَلْبَابُ)	اسم مفرد	لُبْ
کشاورزان	اسم فاعل - جمع مذكر سالم	الْمُزَارِعُونَ
محافظت (متراծ: حراسة، وقاية، حفظ)	اسم - مصدر ثلثی مجرد	الْحَمَاءِيَّةُ
محصولها (جمع کلمه محصول)	اسم - جمع مكسر	مَحَاصِيلُ
سبب می شود	فعل مضارع - ثلثی مزید	يُسَبِّبُ
آلینده	اسم فاعل	مُلْوَثَةٌ
تولید	مصدر ثلثی مزید	إِنْتَاجٌ
کهن سال	اسم مفعول(اینجا به معنی صفت)	الْمَعْمَرَةُ
دانه های سالم بلوط	تركيب اضافی وصفی	جَوْزَاتُ الْبَلْوَطِ السَّلِيمَةُ
حلال تر	اسم تفضیل	أَحْلَانٌ

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

اعلَمُوا

الْمَعْرِفَةُ وَ النَّكْرَةُ

کلمه «معرفه» از فعل «عَرَفَ: شناخت» و کلمه «نکره» از فعل «نَكَرَ: نشناخت» گرفته شده است. بنابراین، اسم معرفه یعنی «آشنا» و اسم نکره نیز به معنای «ناآشنا» است. این دو لفظ در زبان عربی بر دو گروه مهم از اسم‌ها إطلاق می‌شود و أهمیت یادگیری این موضوع در زمینه ترجمه این اسم‌هاست؛ زیرا اسم‌های نکره به هنگام ترجمه به صورتی متفاوت و به شکل ناشناخته ترجمه می‌شوند. درباره این موضوع در بخش‌های بعدی این درس به‌طور مفصل صحبت خواهیم کرد. به علت اینکه انواع اسم‌های معرفه کمتر و نسبت به نکره‌ها محدودتر است، در ابتداء به بررسی دو مورد از انواع اسم‌های معرفه می‌پردازم:

۱- معرفه به «ال» ۲- اسم علم (اسم خاص)

۱. معرفه به «ال»:

مهم‌ترین نشانه اسم معرفه، حرف تعریف «ال» است و هر اسم نکره‌ای به وسیله این حرف به معرفه تبدیل می‌شود. مثال:

معلم ————— المعلم   قلم ————— القلم   في الكتاب ————— في الكتاب

تونین‌های سه‌گانه (ال) هم نشانه اسم نکره هستند. به همین سبب، در ترجمه اسم‌های نکره بدون «ال» توجه کنید که به شکل نکره (ناشناس) ترجمه شوند. اسم نکره در زبان فارسی به یکی از شیوه‌های زیر ترجمه می‌شود:

اسم مفرد: جاء معلم إلى المدرسة	اسم جمع: رأيُث طَلَابًا إِلَى الجامِعَةِ
۱. اسم + ئی: معلمی به مدرسه آمد	۱. چند + اسم: چند دانشجو را در دانشگاه دیدم.
۲. یک + اسم: یک معلم به مدرسه آمد	۲. اسم + انی: دانشجویانی را در دانشگاه دیدم.
۳. یک + اسم + ئی: یک معلمی به مدرسه آمد.	

نکته ۱: اگر اسمی در جمله به صورت نکره باید و همان اسم در ادامه با «ال» به کار رود، می‌توان در ترجمه «ال» از (آن و این) استفاده نمود؛ زیرا مخاطب در مرحله دوم نسبت به همان اسم نکره آشنا‌یابی پیدا کرده

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

است. مثال:

رأيُتْ كِتابًا فِي الْمَرْضِ فَاشْتَرَيْتُ الْكِتابَ: كِتابَيْ رَا درْ ثَمَائِشَگَاه دیدم، پس آن كِتاب را خریدم.

يَدْخُل طَالِبٌ فِي الْمَكْبَةِ ثُمَّ بَدأ الطَّالِبُ بِالْمَطَالِعَةِ: دَانِشْ آمُوزِي وَارِد كِتابَخَانَه شَدَّ، سَپِس آين دَانِشْ آمُوز شَروع بِهِ مَطَالِعَه نَمُود.

نکته ۲: سال گذشته با «خبر» آشنا شدید و آموختید که خبر غالباً با تنوین به کار می‌رود. در چنین موقعی، خبر را به شکل نکره ترجمه نمی‌کنیم؛ زیرا این تنوین نشانه نقش خبر است و بیانگر نکره بودنش نیست. مثال:

الْعِلْمُ كِنْزٌ: عِلْمٌ گَنْجٌ أَسْتَ فَرِيقُنَا فَائِزٌ: تَيْمٌ مَا بِرْنَدَه أَسْتَ.

۲. اسم علم (خاص): یعنی نام مخصوص شخصی یا مکانی که بهوسیله آن از سایر هم‌نوعان خود شناخته می‌شوند. مانند: علی، هاشم، مریم / ایران، شیراز، بوشهر....

البته دقت کنید که این اسم‌ها می‌توانند در جمله نقش‌هایی را بر عهده بگیرند و گاهی اوقات تنوینی متناسب با همان نقش بر روی آخرین حرفشان دیده می‌شود. توجه کنید که چنین تنوینی بیانگر «نکره بودن» این اسم‌ها نیست. مثال:

شارَكَ عَلَيْ في مَرَاسِيمِ تَكْرِيمِ يَوْمِ الطَّالِبِ: عَلَيْ در مَرَاسِيمِ بَرَگَداشتِ روزِ دَانِشْ آمُوز شَرَكَتَ كَرَد.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

خلاصه درس

۱- بر اساس معیار شناخت، اسم‌ها در زبان عربی به دو دسته معرفه (آشنا) و نکره (نآشنا) تقسیم می‌شوند.

۲- اهمیت یادگیری این مبحث در زمینه ترجمه آشکار می‌گردد. در ترجمه اسم‌های نکره به یکی از شیوه‌های زیر عمل می‌کنیم:

اسم مفرد: جاء معلمٌ إلى المدرسة	اسم جمع: رأيُّ طلَابًا إلى الجامعة
۱. اسم + ئی: معلمی به مدرسه آمد	۱. چند + اسم: چند دانشجو را در دانشگاه دیدم.
۲. یک + اسم: یک معلم به مدرسه آمد	۲. اسم + انی: دانشجویانی را در دانشگاه دیدم.
۳. یک + اسم + ئی: یک معلمی به مدرسه آمد.	

۳- دو نوع مهم از انواع اسم‌های معرفه عبارتند از: معرفه به «ال» - اسم علم (خاص)

۴- اسم علم (خاص): یعنی نام مخصوص شخصی یا مکانی که بهوسیله آن از سایر هم‌نوغان خود شناخته می‌شوند.

۵- تنوین اسم‌های علم را نباید با تنوین نکره اشتباه گرفت. این تنوین نشانه نقش این کلمات در جمله هستند.

اختبر نفسك:

عين المعرفة والنكرة فيما أُشير إليها بخط، ثم ترجم العبارات حسب قواعد المعرفة والنكرة.

۱. إنَّ أحدَ مهاجِي فريق السعادة سجَّل هدفًا.
۲. تعالَ نذهبُ إلى الملعب لمشاهدة مبارَأة بين الفريقيْن الإِيرانيَّين.
۳. العنْب البرازيلي شجرةً تختلف عن باقي أشجار العالم وتثبُت في البرازيل.
۴. ظواهر الطبيعة ثبُت حقيقةً وهي قدرة الله.
۵. يوجدُ نوعٌ من الشجرة الحانقة في جزيرة قشم التي تقع في محافظة هرمزجان.

عين الترجمة الصحيحة حسب قواعد المعرفة والنكرة

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

استاد : نعمت الله مقصودی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

صدای عجیبی را شنیدم.	صدای عجیب را شنیدم.	۱- سَمِعْتُ صَوْتاً عَجِيْباً.
به رستایی رسیدم.	به رستایی رسیدم.	۲- وَصَلَّتُ إِلَى الْقَرِيْةِ.
نگاهی به گذشته	نگاهی به گذشته	۳- نَظَرَةً إِلَى الْمَاضِيِّ
بندگانی درستکار	بندگانی درستکار	۴- الْعِبَادُ الصَّالِحُونَ
دستبندی کهنه	دستبند کهنه	۵- الْسَّوَارُ الْعَتِيقُ
تاریخ زرین	تاریخی زرین	۶- الْتَّارِيْخُ الْذَّهَبِيُّ

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس الرابع: آداب الكلام: آداب سخن‌گفتن

شرح المفردات:

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
درست و استوار (متراծ: صحیح)	اسم - صفت	سدید
مجّگیری، سوال پیچ کردن	اسم - مصدر ثلاثی مزید	تعنت
رفتار (متراծ: تصریف، عمل)	اسم	سلوك
خفة کننده	اسم فاعل	الحانقة
چرا، به چه علت	اسم استفهام (مخفف ملادا)	لَمْ
پیروی نکن	فعل نحی از (تففو) ^۲	لا تقفُ
تا شناخته شوید	فعل مضارع مجهول ^۳	تُعرِفوا
شمیز (متراծ: سیف)	اسم	الحسام

اعلموا

الجملة بعَد النكارة

یکی از کارایی‌های جملات در زبان، توصیف و بیان ویژگی‌های اسم نکره‌ای قبل از آن است؛ به این صورت که اسم نکره‌ای (ناشناسی) در جمله قرار می‌گیرد که می‌تواند دارای ویژگی‌های مختلفی باشد و ما به وسیله جمله‌ای که پس از آن می‌آید، به توصیف آن اسم نکره می‌پردازیم. به چنین جملاتی در زبان عربی «الجملة الوصفية: جمله توصیف کننده» گفته می‌شود. بنابراین ضروری است که در ترجمه و قبل از چنین جملاتی از حرف ربط «که» استفاده کنیم. مثال:

رأيُ طالبًا يطالع كتابه ————— دانشآموزی را دیدم که کتابش را مطالعه می‌کرد.

الكتاب صديقٍ ينقدُك من الجهل ————— كتاب دوستی است که تو را از نادانی نجات می‌دهد.

^۲ - به چنین فعل‌هایی فعل ناقص می‌گویند؛ زیرا در اصل باید به خاطر «لا» نحی علامت «—» می‌گرفت (لا تففو). اما بر خلاف معمول، حرف آخرش حذف شده و به نوعی، فعل «ناقص» شده است.

^۳ - هرگاه فعل مضارع به عنوان نتیجه منطقی فعل (امر یا نحی) قبلی اش در جمله ذکر شود، ضروری است که این فعل مضارع را به شکل مضارع التزامی و به همراه «تا» ترجمه کنیم. مثال: (تَكَلَّمُوا تُعرِفُوا: سخن بگویید تا شناخته شوید)

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

نکته ۱: نکته مهمی که باید در ترجمه جملات توصیف کننده در نظر گرفته شود، توجه به فعل این جملات است. زیرا ترجمه فعل این جملات با توجه به فعل جمله قبلی انجام می شود. به جدول زیر توجه کنید.

مثال	فعل جمله توصیف کننده
وَجَدْنَا بِرْنَاجَا يُساعِدُنَا عَلَى تَعْلِمِ الْلُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ برنامه‌ای را یافتیم که به ما در یادگیری زبان عربی کمک می کرد	ماضی + مضارع ← مضارع استمراری
نَفَتَشَ عَنْ مَعْجِمٍ يُساعِدُنَا فِي فَهْمِ النَّصْوُصِ دنبال فرهنگ‌لغتی می گردیم که به ما در فهم متون کمک کند	مضارع + مضارع ← مضارع التزامي
اَشْتَرِيزَ كِتَابًا رَأَيْتُهُ اُمْسِ: كِتابِي را خریدم که دیروز دیده بودم عَصَفَتْ رِيحٌ شَدِيدَةٌ خَرَبَتْ بَيْتًا جنب شاطئ البحر باد شدیدی وزید که خانه‌ای را در کنار ساحل دریا خراب کرد	ماضی + ماضی ← ماضی بعيد یا ساده

نکته ۲:

نکات گفته شده مربوط به زمانی است که هم جمله توصیف کننده و هم جمله قبل از آن، فعلیه باشند. در غیر این صورت، جملات توصیف کننده را طبق سبک و سیاقشان ترجمه می کنیم:

القناعة كتنز لا ينفذ ← قناعت گنجی است که تمام نمی شود.

أطّالع ككتاباً موضوعاته علمية ← کتابی را مطالعه می کنم که موضوعاتش علمی است.

خلاصه درس

۱- به جملاتی که پس از اسمی نکره و برای توصیف آن به کار می روند، جمله توصیف کننده (الجملة الوصفية) گفته می شود.

۲- ضروری است که از حرف ربط «که» در ترجمه جملات توصیف کننده استفاده کنیم.

۳- اگر هر دو جمله توصیف کننده و جمله قبل از آن فعلیه باشند، فعل جمله دوم را با توجه به جمله نخست ترجمه می کنیم:

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

استاد : نعمت الله مقصودی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

ماضی + مضارع ← مضارع استمراری ← مضارع + مضارع

ماضی + مضاری ← مضاری بعيد يا ساده

اختبر نفسك: ترجم العبارات حسب ما تعلمت من القواعد.

۱. سافرت إلى مدينة قد سمعت عنها من قبل.

۲. أقوم بتأليف كتاب يساعد تلاميذ على تعلم اللغة العربية.

۳. أَعْجَبَنِي رَجُلٌ يُساعِدُ الْفَقَرَاءَ.

۴. جاء طالب إلى الصّفِّ ما عرفته في البداية.

۵. يغرس الطيور فوق شجرة أوراقها خضراء.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس الخامس: الكذب: دروغ

شرح المفردات

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
باش	فعل امر - (معادل فعل ربطی «بود» فارسی)	كُنْ ^۴
رو برو می شوی (مصدر آن: مُواجِهَة)	فعل مضارع - ثلاثی مزید	تواجه
قول داد (مصدر آن: مُعاَهَدَة)	فعل ماضی - ثلاثی مزید	عاهدة

اعلَمُوا

تَرْجِمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۱)

فعل مضارع (به جز فعل های دوم و سوم شخص جمع مونث) در میان سایر افعال زبان عربی دارای ویژگی تغییرپذیری در ساختار و معناست. یعنی کلماتی قادرند بر ساختار و معنای آن تأثیر بگذارند و آن را دچار تغییر کنند. در این درس با گروهی از این کلمات و عملکرد آنها آشنا می شویم.

حروف: آن (که) - لَئِنْ (هرگز ن...) - كَيْ، لِكَيْ، حَتَّى (تا، برای اینکه)

با توجه به اینکه آموزش تغییرات ساختاری فعل مضارع در چنین حالاتی از اهداف درسی این کتاب نیست، از پرداختن به آن چشم پوشی می کنیم. ولی در ادامه به تغییرات معنایی فعل مضارع به همراه این کلمات می پردازیم.

فعل مضارع به همراه (آن، کی، لیکی، حتی) به مضارع مضارع التزامی ترجمه می شود:

- يُحاوِلُ الْقاضِيُ العَادِلُ أَنْ يَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِالْعَدْلِ: قاضی عادل سعی می کند که بین مردم با عدالت داوری کند.

^۴ - به این فعل و همانند آن در زبان عربی، افعال ناقصه می گویند؛ زیرا معنای آن با اسم دیگری است که مانند گواه معنای ناقص جمله را کامل می کند. افعال ناقصه معادل تقریبی افعال ربطی فارسی اند. مثال: كُنْ صادقاً مع نفسک: با خودت صادق باش.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

- إِنْ يَتَّحِدُ الْمُسْلِمُونَ فَالْأَعْدَاءُ لَنْ يَتَمَكَّنُوا مِنَ الْغَلْبَةِ عَلَيْهِمْ: اگر مسلمانان متعدد شوند، دشمنان هرگز آنها را شکست نخواهند داد.

- عزم الطالب أَنْ يَحَاوِلُوا فِي الدُّرُسِ أَكْثَرَ: دانشجویان تصمیم گرفتند که در درس‌هایشان بیشتر تلاش کنند.

- أَنْتُمْ تُساعِدُونَ الْفَقَرَاءَ كَيْ يَكْتَسِبُوا مَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ: شما به نیازمندان کمک می‌کنید تا آنچه نیاز دارند را به دست بیاورند.

- نَحْنُ نَقاومُ أَمَامَ الْمَشَاكِلِ لَكِي نَتَغلَّبَ عَلَيْهَا: ما در برابر مشکلات مقاومت می‌کنیم تا بر آنها چیره شویم.

- اجتهدوا فِي أَعْمَالِكُمْ لِتَفْرُحُوا فِي الْحَيَاةِ: در کارهایتان تلاش کنید تا در زندگی شاد شوید.

نکته مهم: در زبان عربی برای منفی کردن فعل در زمان آینده از «لن + فعل مضارع» استفاده می‌شود. در این صورت، فعل مضارع را به شکل (هرگز + آینده منفی) ترجمه می‌کنیم.

يحصل: به دست می‌آورد   ← لَنْ يَحْصُلْ: هرگز بدست نخواهد آورد

تنجحون: موفق می‌شوید   ← لَنْ تَنْجُحُوا: هرگز موفق نخواهید شد

خلاصه درس

- از میان فعل‌ها در زبان عربی، فقط فعل مضارع (به جز ساختارهای دوم و سوم شخص جمع مونث) از عوامل قبل از خود تأثیر می‌پذیرد و دچار تغییر ساختاری و معنایی می‌گردد.
  - حروف آن (که) - لَنْ (هرگز...) - كَيْ، حَتَّى، لَكِي، حَتَّيَ (تا، برای اینکه) معنای فعل مضارع إخباری را به مضارع التزامی تبدیل می‌کنند.
  - حرف «لَنْ» معنای فعل مضارع إخباری را به (هرگز + آینده منفی) تبدیل می‌کند.
- اختبر نفسک: ترجم العبارات حسب ما تعلمتَ من القواعد.

- قرر أربعَةُ طَلَابٍ أَنْ يَغْبِيُوا عَنِ الْإِمْتَحَانِ.
- نَحْنُ لَنْ نَسْتَطِعُ الْمُضْهُورَ فِي الْإِمْتَحَانِ فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ.
- وَافَقَ الْأَسْتَادُ أَنْ يَوْجَلَ لَهُمُ الْإِمْتَحَانَ لِمَدَّةِ أَسْبَعٍ.
- أَجْلَسَ الْأَسْتَادُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فِي زَوْيَةٍ لِيُفَرِّقُهُمْ فِي قَاعَةِ الْإِمْتَحَانِ.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس السادس: آنه ماي شيميل: آنا ماري شمبل

شرح المفردات:

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
به شمار می‌رود	فعل مضارع مجهول - ثلاثی مجرد	تَعْدُ
شرق‌شناس	اسم فاعل	الْمُسْتَشْرِقُ
تدریس کرد	فعل ماضی - ثلاثی مزید	دَرَسَتْ
دانشگاه‌ها (جمع: جامعه)	اسم - جمع مونث سالم	جَامِعَاتٍ
ارائه می‌کرد	فعل ماضی استمراری - ثلاثی مزید	كَانَتْ تُلْقِي
سخنرانی‌ها (جمع: محاضرة)	اسم - مصدر ثلاثی مزید	مُحَاضَرَاتٍ
تألیف نمود	فعل ماضی - ثلاثی مزید	أَلْفَتْ

اعلموا

ترجمة الفعل المضارع (۲)

در ادامه موضوع درس گذشته پیرامون عوامل مؤثر بر ترجمه فعل مضارع، به گروه دوم از کلماتی می‌رسیم که در ساختار و معنای فعل مضارع تغییراتی به وجود می‌آورند. این کلمات عبارتند از:

حروف: لـ - لـ (أمر) - لا (نفي)

»- لـ«

- این حرف، معنای فعل مضارع را به ماضی ساده یا نقلی منفی تبدیل می‌کند و مانند «ما» نفی در معنای فعل مضارع تأثیر می‌گذارد ← ماضی منفی در زبان عربی: ← ما + فعل مضارع

مثال:

- تکثیف: می‌نویسی
- تسمعون: می‌شنوید
- يُجلسن: می‌نشانند
- لـ تکثیف: ننوشتی / ننوشته‌ای
- لـ تسمعون: نشنیدید / نشنیده‌اید
- لـ يُجلسن: ننشانندند / ننشانده‌اند

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

۲- «ل» امر

این حرف به معنای «باید» است و فعل مضارع ساده را به مضارع التزامی تبدیل می‌کند. البته توجه کنید که این کلمه فقط بر سر فعل‌های (اول شخص و سوم شخص) وارد می‌شود. مثال:

- ترجیح: برمی‌گردیم
- یُساعدُونَ: کمک می‌کنند
- لیذہبَنَ: باید بروند

نکته ۱: البته به این موضوع هم توجه کنید که حرف «ل» فعل مضارع را به مضارع التزامی مثبت تبدیل می‌کند و اگر حرف «لا» نمی‌بر سر فعل‌های (اول شخص و سوم شخص) وارد شود، فعل مضارع را به مضارع التزامی منفی تبدیل می‌کند. مثال:

- یُشارکُونَ: شرکت می‌کنند
- لا یُسافِرُونَ: نباید مسافرت کنیم

نکته ۲: تاکنون با چند نوع از حرف «ل» آشنا شدید که برخی قبل از اسم و برخی دیگر قبل از فعل قرار می‌گیرند. انواع «ل» عبارت است از:

- ✓ «ل» به معنای (مال، از آن): لِمَنْ هذه الحقيقة: این چمدان (مال، از آن) چه کسی است؟
- ✓ «ل» به معنای (برای): اشتريتُ هذه الحقيقة للسفر: این چمدان را برای سفر خریدم.
- ✓ «ل» به معنای (داشتن): لي صديق حميم في المدرسة: من دوستی صمیمی در مدرسه دارم.
- ✓ «ل» به معنای (باید): لِاجْهَدُ في دروسی أكثر: باید در درس‌هایمان تلاش بیشتری کنم.
- ✓ «ل» به معنای (تا): هو يذهب إلى المكتبة لِيُطَالَعَ دروسه: او به کتابخانه می‌رود تا درس‌هایش را مطالعه کند.

نکته ۳: حرکت «ل» با ضمایر به غیر از (ی) به فتحه و پس از حروف (و-ف) به ساکن تبدیل می‌شود:

با ضمایر: لَكُمْ، لَهُمْ، لَكَ، لَيْ...

با حروف (و-ف): وَلُّسَاعِدُونَ: باید کمک کنیم / قَلْيَعَمْلُونَ: پس باید انجام دهنند.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

ساده

خلاصه درس

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

- ۱ - حروف (لـ) - (لـ) (أمر) - لا (نفي) نیز بر ساختار و معنای فعل مضارع تأثیر می‌گذارند.
- ۲ - حرف (لـ) فعل مضارع إخباری مثبت را به ماضی ساده یا نقلی منفی تبدیل می‌کند.
- ۳ - حرف لـ (أمر) به معنای «باید» است و معنای فعل های (اول شخص و سوم شخص) را به مضارع التزامی مثبت می‌کند.
- ۴ - حرف «لا» نهی، معنای فعل های (اول شخص و سوم شخص) را به مضارع التزامی منفی می‌کند.

اختر نسلک:

ترجم العبارات حسب ما تعلمتَ من القواعد.

- لِنْسْتَمْعُ إِلَى مُحَاضِرَةِ الأَسْتَاذِ.
- هُمْ لَمْ يَتَوَقَّعُوا هَذِهِ الْمُسَاعَدَةَ مِنْ جَانِبِكُمْ.
- لِمَنْ هَذِهِ الْجَوَالُ؟
- لَا تُظْلِمْ كَمَا لَا تُحْبِتْ أَنْ تُظْلِمْ.

انتخب الجواب الصحيح.

١- عَلَيْكِ بِالْمُحاوَلَةِ، وَ ..... فِي حَيَاتِكَ.	☐ لا تَيَأسَ	☐ گَيْ تَيَأسَ	☐ لَيَأسَ
٢- أَنَا ..... فِي السَّنَنِ الْمَاضِيَّتِينَ. لَمْ أُسَافِرْ	☐ لِكِيْ أُسَافِرْ	☐ لَمْ أُسَافِرْ	☐ لِكِيْ أُسَافِرْ
٣- أُرِيدُ ..... إِلَى سُوقِ الْحَقَائِقِ.	☐ إِنْ أَذْهَبْ	☐ لَمْ أَذْهَبْ	☐ أَنْ أَذْهَبْ
٤- هُوَ ..... إِلَى الْمَأْعِبِ عَدًا.	☐ لَمْ يَرْجِعْ	☐ مَا رَجَعَ	☐ لَمْ يَرْجِعْ
٥- مَنْ ..... يَنْجَحُ فِي أَعْمَالِهِ.	☐ يَجْتَهِدْ	☐ لَا يَجْتَهِدْ	☐ يَجْتَهِدْ

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

الدرس السابع: تأثیر اللغة الفارسية على اللغة العربية: تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی

شرح المفردات

ترجمه	نوع کلمه	کلمه
منتقل شد	فعل ماضی مجھول - ثلاثی مجرد	نُقلَتْ
کالاها (جمع کلمه: البضاعة)	اسم - جمع مكسر	البضائع
شدت یافت	فعل ماضی - ثلاثی مزید	اشتَدَّ
پیوستن	اسم - مصدر ثلاثی مزید	النضمام
مشارکت نمود (مصدر آن: مشارکة)	فعل ماضی - ثلاثی مزید	شارَكَ
در بر می گیرد (متراffد: يشتمل)	فعل ماضی - ثلاثی مجرد	يَصُمُّ
بررسی ها (متراffد: بحوث)	اسم - جمع مونث سالم	دراسات

اعلموا

معانی الأفعال الناقصة

افعال ناقصه تقریباً معادل فعل های ربطی (بود، شد، گشت، گردید، نیست) در زبان فارسی اند و به همین علت به ناقصه معروفند؛ زیرا معنایشان با وجود اسمی پس از آن ذکر می شود ناقص است و فقط با وجود اسم دومی که بعد از آن می آید کامل می گردد. این افعال عبارتند از:

کان (بود) - صار - أصبح (شد - گشت - گردید) - لیس (نیست)

۱ - مهمترین معانی (کان):

-«بود» کان الهواء بارداً: هوا سرد بود / کان باب الغرفة مُغَلَّقاً: در اتاق بسته بود

-«است» إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا: بی گمان خداوند آمرزنده و مهربان است

-«داشت»؛ در صورتی که قبل از حرف (لـ - عند) بیاید:
کان لی (عندي) کتب قیمة: کتاب های ارزشمندی داشتم.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

- « فعل کمکی ماضی استمراری »؛ در صورتی که قبل از فعل مضارع باید:

کان الطالبُ يتكلّم مع أستاذة: دانشجو با استادش صحبت می کرد.

- « فعل کمکی ماضی بعید »؛ در صورتی که قبل از فعل ماضی ساده یا ماضی نقلی باید:

کان الطالبُ (تكلّم / قد تكلّم) مع أستاذة: دانشجو با استادش صحبت کرده بود.

۲ - (صار - أصبح)؛ مضارع صار « يصيّر » و مضارع أصبح « يُصيّح » است. این دو فعل به معنای «شد، گشت و گردید» است.

نَرَأَ المطرُ صباحاً و صار الجُوُلْ لطيفاً: صبحگاهان باران بارید و هوا لطیف شد.

جاء الخريفُ فصارت الأرضُ مفروشةً بأوراق الأشجار: پاییز آمد و زمین پوشیده از برگ درختان گشت.

۳ - (ليس)؛ نیست:

ليس الطالبُ في الصف: دانشآموزان در کلاس نیستند.

إنَّ اللغةَ الفارسيَّةَ ليسَتْ منفصلةً عن اللغةَ العربيَّةِ: زبان فارسی از زبان عربی جدا نیست.

خلاصه درس

۱ - افعال ناقصه در زبان عربی معادل افعال ربطی در زبان فارسی هستند.

۲ - مهم‌ترین افعال ناقصه عبارتند از: کان (بود) - صار - أصبح (شد - گشت - گردید) - ليس (نیست)

۳ - فعل «کان» قبل از (لي - عند) معادل فعل «داشت» در زبان فارسی است.

۴ - فعل «کان» + «مضارع» معادل ماضی استمراری در زبان فارسی است.

۵ - فعل «کان» + «ماضی ساده یا نقلی» معادل ماضی بعید فارسی است.

اختبر نفسك:

ترجم العبارات حسب ما تعلمت من القواعد.

۱. ليس تأثير اللغة العربية على اللغة الفارسية قبل الإسلام أكثر من تأثيرها بعد الإسلام.

استاد : نعمت الله مقصودی

مبحث : درسنامه تفصیلی عربی یازدهم تجربی و ریاضی

سال تحصیلی: ۱۳۹۶

تألیف: نعمت الله مقصودی

جزوه جامع عربی یازدهم تجربی و ریاضی

۲. كان لابن المقفع دوراً كبيراً في تأثير اللغة الفارسية على اللغة العربية.
۳. أصبح نفوذاً اللغة الفارسية في اللغة العربية كثيراً بسبب مشاركة الإيرانيين في قيام الدولة الإسلامية.
۴. صارت المدرسة نظيفةً بعد ما قام التلاميذ بتنظيفها.
۵. كان النبي يأمر أهله والآخرين بالصلوة والركوع.